

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Pechové a soudkyň Mgr. Gabriely Bašné a Mgr. Aleny Krýlové v právní věci žalobce: **Česká republika – Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. SPR-0596/11-14,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. SPR-0596/11-14 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkumu rozhodnutí uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku, jímž žalovaný zamítl rozklad žalobce a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2011, sp. zn. SPR-0596/11-8, kterým byla žalobci za spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), spočívajícího ve zpracování osobních údajů pana L. S. bez jeho výslovného souhlasu a aniž byla naplněna některá z výjimek, uložena pokuta ve výši 35 000,- Kč a povinnost nahradit náklady řízení v částce 1 000,- Kč.

Úvodem žalobce namítá, že žalobou napadené rozhodnutí je směřováno vůči subjektu, který není pasivně legitimován. Žalobce nespadá mezi okruh subjektů, které se mohou jiných správních deliktů uvedených v § 45 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů dopustit, neboť

není ani správcem, ani zpracovatelem osobních údajů. Správcem údajů je v tomto případě Policie České republiky, přičemž přičitatelnost jednání Policie jednání žalobce nelze brát v úvahu. Žalobce současně odkazuje na usnesení odvolacího soudu, v němž bylo konstatováno, že k rozhodnutí o likvidaci biologického vzorku není dána pravomoc soudů a věc byla postoupena Policii ČR. Žalobce shrnuje, že žádnou povinnost neporušil a ani porušit nemohl.

V prvním žalobním bodě žalobce uvádí, že zákonnost zpracování profilu DNA pana S. vyplývá jednak z právní úpravy (dle § 4 zákona o ochraně osobních údajů, § 65, § 79, § 42e a § 42g zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o policii“), jednak ze skutkových okolností, tj. ze skutečnosti, že pan S. spáchal trestný čin podvodu dle § 250 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, za který byl pravomocně odsouzen. S ohledem na to, že se pan S. dopustil úmyslného majetkového trestného činu, jímž byla způsobena škoda ve výši 12 000 000,- Kč, byl mu odebrán vzorek DNA. Ze všeho shora uvedeného vyplývá oprávnění policie profil DNA panu S. odebrat a v Národní databázi DNA (dále také jen „databáze“) jej zpracovávat.

Druhá žalobní námitka se týká databáze DNA; žalobce objasňuje pojmy databáze a profil DNA. Poznamenává, že v databázi jsou pouze informačně omezené DNA profily, které vyjma identifikace pohlaví neobsahují nic, co by mohlo vést k informacím obsahujícím identitu, či vypovídat o původu, politických postojích, náboženství, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu, atd.

Třetí žalobní námitka popisuje základ sporu mezi žalobcem a žalovaným, jímž je stanovení trestných činů, v souvislosti s jejichž spácháním je Policie ČR oprávněna odebírat vzorky DNA a zpracovávat jejich profil v databázi. Žalovaný nemůže závazně interpretovat zákonnou úpravu týkající se činnosti Policie ČR ani jí ukládat, kdy je dána nezbytnost zpracování údajů pro plnění jejích úkolů. Závazně totiž může výklad právních předpisů podat pouze příslušný soud. U všech úmyslných trestných činů může být profil DNA využit k plnění Policie ČR. Účelem databáze je napomáhat policii při odhalování trestné činnosti, ale také preventivně působit vůči již pravomocně odsouzeným pachatelům úmyslných trestných činů. Databáze slouží k odhalení, ale i usvědčení pachatelů, neboť uchovávané profily se mohou stát důkazy. Zákonodárce vymezil plnění úkolů policie obecně, jelikož nelze vždy přesně předvídat veškeré vztahy, které by měly být regulovány. Zpracovávání profilů DNA je rozhodující pro plnění úkolů a povinností policie daných zákonem a spočívajících v zajištění ochrany života, zdraví a bezpečnosti jednotlivců i celé společnosti před pachateli trestných činů, mezi něž patří také pan S.

Ve čtvrté námitce žalobce uvádí, že platná právní úprava představuje dostatečný základ pro zpracování profilů DNA, žalobce nemá žádné obtíže při interpretaci ani aplikaci dotčených ustanovení. Ustanovení § 65 zákona o policii, předpokládá odebírání a zpracování vzorků DNA. Poněvadž zákon nepodporuje obecné uchovávání profilů DNA, bere policie v potaz, jakého trestného činu se pachatel dopustil, a nezpracovává tak profily DNA ve všech případech, nýbrž pouze u pachatelů úmyslných trestných činů. Rozlišení podle subjektivní stránky je podle žalobce nejlepším řešením s ohledem na ochranu práv pachatelů i ostatních. Policie si vymezila vlastní odbornou praxí podložená kritéria pro zpracování profilů DNA v databázi. Ani žalovaný ve svém rozhodnutí nestanovil, jaké profily DNA být zpracovávány mohou. Žalobce si tedy nemůže být jistý, zda by žalovaný považoval za nezbytné zpracovávat profily DNA pachatelů trestných činů určených například významem chráněného zájmu, podle způsobu jednání nebo druhu následku.

V páté námitce žalobce argumentuje nezbytností zpracování DNA. Pojem nezbytnost chápe ve smyslu nezbytnosti pro předcházení trestné činnosti, jejímu odhalování, zjišťování

pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech. Dle žalobce je rozdělení pachatelů trestných činů na pachatele úmyslných a nedbalostních trestných činů, a využití tohoto rozdělení jako kritéria pro zpracování profilů DNA, nejlegitimnějším řešením; svůj závěr opírá o studie a statistiky zpracované Policií ČR. Žalobce připomíná, že profil DNA bude z databáze vymazán, pokud se ukáže, že osoba, které byl vzorek odebrán v souvislosti se spácháním úmyslného trestného činu, byla soudem uznána nevinnou.

V šestém bodě žaloby žalobce zdůrazňuje rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. prosince 2008, ve věci S. a Marper v. Spojené království (dále jen „rozsudek ESLP“), podle kterého slouží uchovávané profily genetického materiálu zpracováváné za účelem budoucí identifikace nejen k odhalení, ale i k usvědčení pachatele trestného činu, dává za pravdu současnému způsobu zpracování profilů DNA policií. Zpracovávání profilů DNA je rozhodující pro plnění povinností policie spočívajících v zajištění ochrany života, zdraví a bezpečnosti jednotlivců i společnosti. Zákonost postupu policie také vyplývá z nezávazného Doporučení Výboru ministrů členských států Rady Evropy č. R (92) 1 (dále jen „Doporučení“), které stanoví, že výsledky analýzy DNA a informace z nich mohou být uchovávány, jestliže byl dotčený jednotlivec odsouzen za úmyslný trestný čin ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Pokud žalovaný nepovažuje spáchání podvodu, za nějž je možné pachateli uložit až deset let trestu odnětí svobody, za čin nebezpečný pro společnost, pak žalobce s takovým názorem nesouhlasí.

V sedmé námitce žalobce reaguje na tvrzení pana S. v podnětu žalovanému, v němž pan S. uvádí, že mu byl vzorek DNA odebrán invazivní metodou. Dle žalobce je zcela bezpředmětné, zda policista odebírá biologický materiál podle zákona o policii, či podle trestního řádu, neboť tak vždy činí stejným způsobem, a to buďáklním stěrem. Žalobce si neumí představit, z jakého důvodu by byl odběr podle zákona o policii invazivní metodou, avšak podle trestního řádu nikoliv.

Žalobce považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné, a navrhuje proto soudu, aby jej zrušil.

Žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě odkazuje na obsah rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. K tvrzené absenci pasivní legitimace žalovaný uvádí, že správcem citlivých údajů zpracovávaných v databázi je Policie ČR, která však nemá právní subjektivitu, a proto bylo řízení zahájeno s Českou republikou – Ministerstvem vnitra.

Dále připomíná, že ustanovení zákona o policii jsou formulována jako možnost zpracovávat osobní údaje, ovšem za splnění podmínky nezbytnosti ve vztahu k úkolům policie; musí být tedy konkrétně doloženy okolnosti svědčící pro relevanci zpracovávání předmětného osobního údaje z hlediska účelu předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, což jsou základní kritéria k vyložení pojmu nezbytnost. Skutečnost, že pan S. spáchal úmyslný trestný čin, sama o sobě nezakládá nezbytnost zpracování profilu DNA; žalobci tedy nesvědčí pro uchování profilu DNA žádný právními předpisy uznaný důvod, přičemž aplikace § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů z důvodu neprokázání nezbytnosti uchování tohoto citlivého údaje nepřichází v úvahu. Irelevantní je podle žalovaného námitka, že v databázi se uchovává pouze omezený DNA profil, neboť za použití příslušných technologických zařízení lze dosáhnout kompletního vzorce DNA. Žalovaný je ústředním správním orgánem, jemuž je svěřen dozor v oblasti ochrany osobních údajů, a proto mu přísluší posoudit, zda určité ustanovení zvláštního právního předpisu představuje právní titul pro zpracování citlivých údajů. V databázi nelze zpracovávat profily DNA všech pachatelů úmyslných trestných činů; vždy je třeba přihlídnout k testu proporcionality a zohlednit individuální predispozice k další trestné

činnosti atp. Posouzení uvedených otázek žalobcem nicméně schází. Pan S. se dopustil trestného činu podvodu, a nespáchal tedy závažný trestný čin ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob. Objektem trestného činu byl cizí majetek, přičemž zásah do tohoto státem chráněného objektu nevyvážá zásah do osobnostních práv, který panu S. vznikl zpracováním profilu DNA. Policie má řadu způsobů a možností, jak si opatřit jiné důkazní prostředky, kterými odhalí konkrétního pachatele. Uchovávání profilů DNA pachatelů proto, že je dána určitá míra pravděpodobnosti, že budou trestnou činností páchat opětovně, lze ospravedlnit pouze ve výjimečných případech. Za situace, kdy není ze zákonných ustanovení zcela zřejmé, v jakých případech je policie oprávněna citlivé údaje zpracovávat, je nezbytné tato ustanovení vykládat v souladu s ústavními zásadami. Pro uložení povinnosti ke strpění odebrání vzorku DNA a uchování jeho profilu v databázi, je nezbytné zákonné zmocnění, které je v tomto případě koncipováno velmi neurčitě a obecně. S odkazem na žalobou napadené rozhodnutí žalovaný konstatoval, že pouze podle subjektivní stránky trestného činu nelze zpracovávat v databázi profily DNA všech pachatelů úmyslných trestných činů.

Na závěr žalovaný poznamenává, že není významné, zda byl odběr vzorku DNA pana S. proveden invazivní metodou, či nikoli. Podstatou případu je skutečnost, že byl jeho profil zpracováván Policií ČR v databázi bez jeho souhlasu a aniž by policii svědčil jiný z důvodů uznaných právními předpisy.

Žalovaný je přesvědčen, že napadené rozhodnutí je správné a uložená pokuta je adekvátní, a proto navrhuje soudu, aby žalobu zamítl.

Podle § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Podle § 51 odst. 1 s. ř. s., rozhodl soud bez nařízení jednání, když žalovaný s tímto výslovně souhlasil a žalobce se k této otázce k výzvě soudu nevyjádřil, čímž se má za to, že s takovým postupem souhlasí.

Ze spisového materiálu soud zjistil následující podstatné skutečnosti:

Z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 1. 2004, čj. 9 T 127/2000-1605, je zřejmé, že pan S. byl odsouzen za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 trestního zákona ve formě pomoci a za trestný čin podvodu dle § 250 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákona, dílem dokonaný a dílem ve stádiu pokusu, ve formě pomoci, k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 5 let ve věznici s dozorem.

Z podnětu pana S. ze dne 10. 3. 2009, založeného ve správním spise, vyplývá, že vzorek DNA mu byl odebrán dne 20. 6. 2007, tj. když se nacházel ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání výše popsaného trestného činu.

Rozhodnutím žalovaného jako správního orgánu I. stupně byla žalobci za spáchání správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů uložena pokuta ve výši 35 000,- Kč a povinnost uhradit náklady řízení, jelikož bylo prokázáno, že žalobce zpracovává citlivé údaje (profil DNA) pana S. v Národní databázi DNA bez jeho výslovného souhlasu a aniž byla naplněna některá z výjimek dle § 9 písm. b) až i) zákona o ochraně osobních údajů.

Žalobou napadeným rozhodnutím zamítl předseda žalovaného rozklad žalobce, neboť dospěl k závěru, že zpracování profilu DNA pana S. je nezákonné a uložení pokuty je zcela namístě. V odůvodnění uvedl, že pasivní legitimace žalobce je dána, neboť ve věcech týkajících se policie ČR jedná jménem České republiky Ministerstvo vnitra. Informace obsažené v profilu DNA jsou genetickou informací, a tedy i citlivým údajem. Zařazování, uchovávání, vyhledávání a používání profilů DNA je činností, kterou lze podřadit pod pojem

zpracování osobních údajů. Při zpracování citlivých údajů je tak policie vázána ustanoveními zákona o ochraně osobních údajů a zákona o policii.

Předseda žalovaného v napadeném rozhodnutí zdůraznil, že žalobce shromáždil a uchovával citlivé údaje o panu S., tzn. dopustil se trvajících deliktů, za účinnosti zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 283/1991“), a ve své činnosti pokračoval i po nabytí účinnosti zákona o policii, který zákon č. 283/1991 nahradil. Pro posouzení legálnosti jednání je primárně rozhodující zhodnocení z hlediska zákona o policii; není-li jednání žalobce konformní se zmíněným zákonem, pak je třeba jej hodnotit i z hlediska zákona č. 283/1991 za účelem komplexního posouzení škodlivosti předmětného jednání.

Předseda žalovaného shrnul, že podle zákona o policii může Policie ČR zpracovávat citlivé údaje bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají, pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Musí být tedy konkrétně doloženy okolnosti svědčící pro relevanci zpracování předmětného údaje z hlediska účelu předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, což jsou základní kritéria k vyložení pojmu nezbytnost. Kritériem pro rozhodnutí o uložení profilu DNA do databáze není předpoklad, že se pachatel bude dopouštět stále stejného trestného činu ani spáchání úmyslné trestné činnosti samo o sobě. Sběr a uchování citlivých údajů o pachatelích trestných činů pomluvy či zanedbání povinné výživy by bylo jednoznačně neproporcionální. Ač je subjektivní stránka trestného činu významná, je skutečnou nezbytnost dále třeba vážit s přihlédnutím k testu proporcionality v kontextu povahy spáchaného trestného činu, individuálních predispozic pachatele k další trestné činnosti, obecné míry recidivy příslušného typu pachatelů, faktické využitelnosti profilu DNA pro identifikaci s přihlédnutím k typu potencionálně v budoucnu páchané trestné činnosti atd. V daném případě zjištěné skutečnosti nesvědčí pro závěr, že by nezbytnost byla prokázána. Žalobci tedy pro uchování profilu DNA pana S. nesvědčil žádný právními předpisy uznaný důvod.

Ani předchozí právní úprava (zákon č. 283/1991) neobsahovala výslovné zmocnění pro policii ke shromažďování citlivých údajů za účelem jejich uchování v databázi; toto oprávnění bylo také třeba dovozovat z obecných ustanovení upravujících zpracování osobních údajů policií. Vzhledem k tomu, že právní úprava byla ve vztahu k možnostem uchovávat citlivé údaje v databázi v podstatě totožná, dospěl předseda žalovaného k tomu, že žalobci nesvědčil právními předpisy uznaný důvod pro zpracování profilu DNA pana S. ani za účinnosti zákona č. 283/1991, tzn. jednání žalobce je od počátku v rozporu s právními předpisy.

Předseda žalovaného zdůrazňuje, že pokud není právní úprava přesná a jasná, je povinností veřejné moci být v případech zásahů do osobnostních práv zdrženlivá, tzn. omezit se pouze na případy, kdy je to nezbytně nutné. K odkazu žalobce na nezávazné Doporučení předseda žalovaného uvádí, že uchovávání profilů DNA je třeba považovat za výjimku, a nikoli za pravidlo. Dodává, že rozsudek ESLP sice připouští existenci policejních registrů DNA s cílem budoucí identifikace pachatelů, nicméně legalita databáze jako taková nebyla předmětem řízení; rozsudek naopak v zásadě varuje před obecným a nerozlišujícím charakterem pravomoci uchovávat profily DNA. Výklad relevantních předpisů je dle předsedy žalovaného imanentní součástí výkonu činnosti žalovaného. Zákonost postupu pro případ uložení profilu DNA pana S. do databáze ze stanoviska Ústavního soudu č. 439/2010 Sb. nelze dovozovat.

Předseda žalovaného uzavřel, že zákon o policii princip obecného uchovávání profilu DNA nijak nepodporuje a nezbytnost uchovávání profilu pana S. v databázi nebyla nijak doložena. Poněvadž uchovávání profilu DNA pana S. není nezbytné pro předcházení,

vyhledávání, odhalování trestné činnosti nebo stíhání trestných činů či pátrání po osobách, je aplikace právními předpisy uznaného důvodu podle § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů vyloučena. Zpracování předmětného údaje je tudíž nutno klasifikovat jako nelegální a uložení pokuty za spáchání správního deliktu je zcela na místě.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Podle § 42d zákona č. 283/1991 policie zpracovává v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy informace včetně osobních údajů, shromážděné při plnění úkolů policie, a to v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů.

Podle § 42e odst. 1 písm. e) zákona č. 283/1991 je policista, který při plnění úkolů policie nemůže získat osobní údaje, umožňující budoucí identifikaci, jiným způsobem, mimo jiné oprávněn u osob obviněných ze spáchání trestného činu, u osob ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu, u osob, jimž bylo uloženo ochranné léčení, nebo u osob nalezených, po nichž bylo vyhlášeno pátrání a které nemají způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.

Podle § 79 odst. 1 zákona o policii může policie zpracovávat osobní údaje včetně citlivých údajů bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají, pokud je to nezbytné pro plnění jejích úkolů.

Podle § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii může policie při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace mimo jiné odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu.

Podle § 2 zákona o policii slouží policie veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly jí svěřené.

Podle § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů je možné citlivé údaje zpracovávat, jen jestliže se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách.

Jádrem sporu je posouzení oprávněnosti zpracování profilu DNA pana S. v databázi bez jeho souhlasu a zhodnocení, zda žalobci, resp. Policii ČR, svědčil pro předmětné zpracování některý z důvodů uznaných právními předpisy. Rozpor mezi žalobcem a žalovaným tak spočívá ve výkladu pojmu nezbytnost, tzn. kdy je pro plnění úkolů policie nezbytné zpracovávat osobní údaje bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají.

Argumentaci žalobce ohledně nedostatku pasivní legitimace považuje soud za lichou. V této souvislosti považuje soud za nezbytné připomenout stanovisko, které zaujalo plénium Nejvyššího soudu dne 22. 1. 1997 pod sp. zn. Pls. 2/96, dle něhož „*Policie České republiky není právní osobou a zákon jí nepřiznává ani způsobilost být účastníkem řízení před soudem. Způsobilost mít práva a povinnosti, jakož i způsobilost být účastníkem řízení, má ve věcech týkajících se Policie České republiky stát, tj. Česká republika.*“ Vzhledem k tomu, že Policie České republiky není nadána právní osobností a nemůže být osobou odpovědnou za spáchání správního deliktu ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů, jedná jménem České republiky Ministerstvo vnitra, které je současně subjektem předmětného správního deliktu.

Na úvod soud poznamenává, že jeho úkolem není hodnotit současnou platnou a účinnou právní úpravu týkající se odebrání a nakládání se vzorky DNA, ale v projednávané věci posoudit zákonnost napadeného rozhodnutí.

Není sporu o tom, že informace obsažené v profilu DNA, který je předmětem dalšího zpracování v databázi, jsou genetickou informací. Zařazování, uchovávání, vyhledávání a používání profilů DNA je zpracováním citlivého údaje ve smyslu § 4 písm. b) a e) zákona o ochraně osobních údajů, kdy správcem těchto údajů je Policie ČR. Profil DNA jako citlivý údaj může být zpracováván v databázi pouze se souhlasem dotčené osoby, nebo pokud je dána některá ze zákonných výjimek uvedených v § 9 písm. b) až i) zákona o ochraně osobních údajů, např. jedná-li se o zpracování citlivých údajů podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách.

Zpracování citlivých údajů bez souhlasu dotčené osoby může být prováděno pouze na základě zmocnění ve zvláštním zákoně a v rozsahu a za podmínek v tomto zákoně stanovených; v daném případě se jedná o zákon č. 283/1991 a následně zákon o policii. Ve smyslu shora citovaných ustanovení tak může policie zpracovávat osobní údaje (včetně údajů citlivých) bez souhlasu osoby, již se tyto údaje týkají, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Základními podmínkami pro zpracování profilu DNA je tedy nezbytnost uchování profilu DNA v databázi a jeho souvislost s úkoly Policie ČR.

Při posuzování nezbytnosti je třeba zkoumat zejména povahu a závažnost spáchaného trestného činu, které jsou dány významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem atd.; na základě posouzení uvedených hledisek příslušné orgány rozhodnou o osobách, jejichž profil DNA bude zařazen do databáze.

V nyní projednávaném případě dospěl soud k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je nezákonné; nebyly totiž naplněny všechny znaky skutkové podstaty správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, a žalobci tak nemohla být uložena pokuta, jelikož profil DNA byl zpracováván v souladu se zákonem. Konkrétně nebyl naplněn znak objektivní stránky spočívající v protiprávním jednání žalobce. Žalobce sice v databázi zpracovává profil DNA pana S. bez jeho souhlasu, avšak soud shledal, že se jedná o výjimku uvedenou pod ustanovením § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů. Jde-li o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách, souhlas osoby, již se údaje týkají, není třeba. Právě ustanovení § 79 odst. 1 zákona o policii umožňuje citlivé údaje zpracovávat, pokud je to k plnění úkolů policie nezbytné. Žalobce se ve svých vyjádřeních konkrétně zabýval relevantními skutečnostmi a důvody, které svědčí nezbytnosti zpracovávání profilu DNA pana S. v databázi i bez jeho souhlasu. Jedná se zejména o povahu a závažnost spáchaného trestného činu a výsledky studií a statistik. Uvedené důvody je tedy zapotřebí ve vztahu k posouzení nezbytnosti uchovávání profilu DNA v databázi posuzovat komplexně a ve vzájemných souvislostech.

V první řadě jde o povahu trestného činu, který byl spáchán. Pan S., jemuž byl odebrán a následně uchováván vzorek DNA, je pachatelem pravomocně odsouzeným za spáchání úmyslného trestného činu podvodu dle § 250 odst. 1, 4 a dle § 250 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákona. Jedná se tedy o pachatele, jenž spáchal dva zvlášť závažné trestné činy, za které mu hrozil trest odnětí svobody v délce trvání 5 až 12 let. Uvedeným trestným činem pan S. způsobil na cizím majetku škodu velkého rozsahu, kterou soud vyčíslil na 12 000 000,- Kč. Na základě uvedeného soud konstatuje, že se v konkrétním případě jednalo o trestný čin

vysoce společensky škodlivý, u něhož je dán zájem na jeho odhalení a usvědčení jeho pachatele.

Soud nesdílí názor žalovaného o irelevanci námitky žalobce, že se v databázi uchovává pouze částečný DNA profil, jenž vyjma identifikace pohlaví neobsahuje žádné další konkrétní informace. Skutečnost, že policie používá k analýzám DNA postupy, které umožňují získat pouze informačně omezený DNA profil, a nikoli jeho kompletní vzorec, je z hlediska projednávaného případu velice významná, neboť představuje menší a ospravedlnitelnější zásah do práv pana S.

Další ochrana práv pana S. je zajištěna také tím, že databáze není veřejně přístupná. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2014, čj. 4 As 168/2013-40, proto nehrozí, „(...) že by si někdo třetí, mimo orgány činné v trestním řízení, jejím prostřednictvím zjišťoval citlivé informace o subjektu údajů, resp. o pachatelích trestných činů, tj. není možná další dehonestace takové osoby na základě uchování jejího profilu v Národní databázi. Informace tam uvedené budou použity pouze v případě ověřování shody se stopami nalezenými na místě spáchání jiného trestného činu.“

Soud nepochybně, že uchováním profilu DNA v databázi dochází k významnému zásahu do práva pana S. na ochranu osobních údajů a práva soukromý život, garantovaných nejen Listinou základních práv a svobod, ale také řadou mezinárodních dokumentů. Tento zásah do soukromí je umožněn a současně ospravedlněn zákonným zmocněním v § 79 odst. 1 zákona o policii, dle něhož může policie bez souhlasu osoby, jíž se tyto údaje týkají, zpracovávat citlivé údaje, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů. Mezi hlavní úkoly policie se řadí zejména ochrana bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku a předcházení trestné činnosti. Policie nicméně není oprávněna uchovávat veškeré profily DNA, které získala, a proto je zapotřebí posoudit, v jakých případech pro vyšetřování trestných činů a odhalování jejich pachatelů uchovávání profilu DNA v databázi skutečně nezbytné. Vycházet lze z ustanovení § 65 odst. 1 písm. b) zákona o policii, který policii opravňuje pro účely budoucí identifikace odebírat biologické vzorky u osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu. Lze tedy dospět k závěru, že Policie ČR bude oprávněna zpracovávat profily DNA u pachatelů úmyslných trestných činů za předpokladu, že řádně odůvodnění nezbytnost tohoto zpracování.

V této souvislosti soud podotýká, že odsouzení pachatelé závažných trestných činů by měli požívat nižší ochrany soukromí a osobních údajů než ti, kteří trestnou činnost nepáchají. Jelikož takoví pachatelé porušují právní předpisy úmyslně, mají očekávat, že s ohledem na jejich protiprávní jednání mohou být vedeni v nejrůznějších evidencích policie, a tedy že Policie ČR bude moci uchovávat jejich profil DNA v databázi. Obdobně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 4. 2014, čj. 4 As 168/2013-40.

K rozsudku ESLP soud uvádí jednu podstatnou skutečnost a to, že se v daném případě jednalo o uchovávání profilů DNA u osob, které byly zbaveny obvinění. Evropský soud pro lidská práva se zabýval tím, zda bylo ospravedlnitelné uchovávání DNA osob podezřelých ze spáchání určitých trestných činů, které však nakonec odsouzeny nebyly. Evropský soud pro lidská práva toto sporné uchovávání vzorků DNA posoudil jako nepřiměřený zásah do práva stěžovatelů na respektování jejich soukromého života a rozhodl, že nemůže být nezbytné v demokratické společnosti. Evropský soud pro lidská práva proto v daném případě konstatoval porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V nyní projednávaném případě je však situace zcela odlišná, neboť se týká uchovávání profilu DNA osoby, která byla pravomocně odsouzena za spáchání trestného činu podvodu, a byl jí za toto jednání uložen trest odnětí svobody.

K obsahu Doporučení, na které se odkazují oba účastníci řízení, soud uvádí, že se jedná o pouhé doporučení, které není právně závazné; současně soud připomíná, že jde o doporučení z roku 1992, které je dnes vzhledem k vývoji trestné činnosti a rozvoji genetiky již neaktuální. Uvedené Doporučení sice jmenuje kategorie trestných činů (zvláště závažné úmyslné trestné činy proti životu zdraví nebo ohrožující bezpečnost osob), u nichž je uchování profilů DNA je v databázi možné i bez souhlasu dotčených osob, avšak s ohledem na jeho právní nezávažnost nelze při posuzování oprávněnosti uchování profilu DNA lpět pouze na těchto vymezených trestných činech. Navíc česká právní úprava opravňuje policii ke zpracování citlivých osobních údajů tehdy, je-li shledána nezbytnost tohoto postupu, což může nastat také u trestných činů proti majetku.

K analýzám a statistikám, na které žalobce v žalobě odkazuje a z nichž je patrné, že se pachatelé majetkové trestné činnosti nezřídka dopouští následně i násilné trestné činnosti, soud dodává, že představují podpůrný důvod, který společně s povahou spáchaného trestného činu přispívá k závěru o nezbytnosti uchování profilu DNA pana S.

K námitce žalobce, že odběr vzorku DNA nebyl panu S. odebrán invazivní metodou, nýbrž bukláním stěrem, soud konstatuje, že tato otázka není předmětem probíhajícího soudního řízení, a soud se jí proto dále nezabýval.

Podle názoru soudu žalobce prokázal nezbytnost uchování profilu DNA pana S. v databázi; z tohoto důvodu bylo možné na daný případ aplikovat ustanovení § 9 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů, které umožňuje zpracovávat citlivé údaje bez souhlasu osoby, jíž se údaje týkají. Policie tedy jednala tak, aby mohla dostat splnění svých povinností při předcházení, odhalování, vyšetřování trestných činů a stíhání pachatelů.

Na základě všeho shora uvedeného soud dospěl k závěru, že Policie ČR, uchovává profil DNA pana S. v souladu se zákonem. Ze strany Policie tedy nedošlo k naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, a žalovaný tak pochybil tím, že žalobci uložil pokutu.

Žalobce tedy se svými námitkami uspěl; soud proto žalobou napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil. V souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud ve zrušujícím rozsudku vyslovil, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

O nákladech řízení soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že úspěšnému žalobci nad rámec jeho běžných činností náklady nevznikly, soud rozhodl, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku, a žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 26. listopadu 2015

JUDr. Eva P e c h o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Sylvie Kosková